ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 9ης Φεβρουαρίου 1994 *

Στην υπόθεση C-154/93,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του γαλλικού Conseil d'État προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Abdullah Tawil-Albertini

και

Υπουργού Κοινωνικών Υποθέσεων,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 7 της οδηγίας 78/686/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, περί της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων του οδοντιάτρου και περί των μέτρων προς διευκόλυνση της πραγματικής ασκήσεως του δικαιώματος εγκαταστάσεως και του δικαιώματος ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 12),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, Πρόεδρο, Díez de Velasco και D. A. O. Edward (εισηγητής), προέδρους τμήματος, K. N. Κακούρη, R. Joliet, F. A. Schockweiler και M. Zuleeg, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο A. Tawil-Albertini,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπουμένη από την Edwige Belliard, αναπληρώτρια διευθύντρια της Διευθύνσεως Νομικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών και από τον Claude Chavance, ανώτερο στέλεχος της κεντρικής διοικήσεως,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από τη Marie-José Jonczy, νομικό σύμβουλο,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τη Γαλλική Κυβέρνηση και την Επιτροπή που ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 19ης Οκτωβρίου 1993,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Νοεμβρίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 1993 που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Απριλίου του ίδιου έτους, το γαλλικό Conseil d'État υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ένα προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 7 της οδηγίας 78/686/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, περί της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων του οδοντιάτρου και περί των μέτρων προς διευκόλυνση της πραγματικής ασκήσεως του δικαιώματος εγκαταστάσεως και του δικαιώματος ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 12).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Abdullah Tawil-Albertini, Γάλλου υπηκόου, και του γαλλικού Υπουργείου Κοινωνικών Υποθέσεων σχετικά με την άρνηση του υπουργείου να του επιτρέψει να ασκήσει το επάγγελμα του οδοντιάτρου στη Γαλλία.

3 Η οδηγία 78/686 σκοπεί την αμοιβαία αναγνώριση από τα κράτη μέλη των διπλωμάτων που αυτά χορηγούν και τα οποία απαριθμούνται περιοριστικά στο άρθρο 3. Ο συντονισμός των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν τις δραστηριότητες του οδοντιάτρου πραγματοποιείται με την οδηγία 78/687/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 21). Κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 78/686, τα διπλώματα που χορηγεί κάποιο κράτος μέλος, σύμφωνα με τις ελάχιστες προδιαγραφές θεωρητικής και πρακτικής εκπαιδεύσεως που ορίζει η οδηγία 78/687, αναγνωρίζονται αυτομάτως στα άλλα κράτη μέλη.

4 Σχετικά με τα διπλώματα, πιστοποιητικά και άλλους τίτλους που αποκτήθηκαν σ' ένα κράτος μέλος πριν από την καθιέρωση του συστήματος αυτού, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 78/686 ορίζει:

«Κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει ως επαρκή απόδειξη, προκειμένου περί υπηκόων των κρατών μελών, των οποίων τα διπλώματα, πιστοποιητικά και άλλοι τίτλοι δεν ανταποκρίνονται στο σύνολο των ελαχίστων απαιτήσεων εκπαιδεύσεως που προβλέπονται στο άρθρο 1 της οδηγίας 78/687/ΕΟΚ, τα διπλώματα, πιστοποιητικά και άλλους τίτλους οδοντιάτρου, που έχουν χορηγηθεί από τα κράτη μέλη αυτά προ της θέσεως σε εφαρμογή της οδηγίας 78/687/ΕΟΚ, εφόσον συνοδεύονται από βεβαίωση που να πιστοποιεί ότι οι υπήκοοι αυτοί επεδόθησαν πραγματικά και νόμιμα στις σχετικές δραστηριότητες επί τρία τουλάχιστον συνεχή έτη, κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγούνται της χορηγήσεως της βεβαιώσεως.»

5 Σχετικά με τα διπλώματα, πιστοποιητικά και άλλους τίτλους που αποκτήθηκαν σε τρίτο κράτος, το άρθρο 1, παράγραφος 4, της οδηγίας 78/687 ορίζει:

«Η παρούσα οδηγία δεν θίγει με κανένα τρόπο την ευχέρεια των κρατών μελών να επιτρέπουν στην επικράτειά τους, σύμφωνα με τη νομοθεσία τους, την ανάληψη και την άσκηση των δραστηριοτήτων του οδοντιάτρου στους κατόχους διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων, που δεν έχουν αποκτηθεί σε ένα κράτος μέλος.»

6 Ο κώδικας δημόσιας υγείας, που μεταφέρει στο γαλλικό δίκαιο την οδηγία 78/686, αναγνωρίζει, στα άρθρα L 356,1, και L 356-2, το δικαίωμα ασκήσεως του επαγγέλματος του οδοντιάτρου εντός του κράτους αυτού στους υπηκόους των άλλων κρατών μελών που έχουν αποκτήσει δίπλωμα σε ένα από τα κράτη αυτά.

7 Ο Tawil-Albertini έλαβε διδακτορικό δίπλωμα χειρουργικής-οδοντιατρικής στη Βηρυττό του Λιβάνου το 1968. Στις 20 Ιουλίου 1979, δηλαδή πριν από τη θέση σε ισχύ της οδηγίας 78/686, ο Βέλγος Υπουργός Εθνικής Παιδείας αναγνώρισε την ισοτιμία του λιβανικού διπλώματός του με το νόμιμο βελγικό δίπλωμα οδοντιατρικής, πράγμα που επέτρεψε στον ενδιαφερόμενο να ασκήσει το επάγγελμα στο Βέλγιο. Τον Δεκέμβριο του 1980 έλαβε άδεια ασκήσεως του

επαγγέλματός του στο Ηνωμένο Βασίλειο και τον Φεβρουάριο του 1986 στην Ιρλανδία. Από τη δικογραφία δεν προκύπτει βάσει ποίων στοιχείων δόθηκαν οι άδειες αυτές.

8 Επικαλούμενος το γεγονός ότι το δίπλωμά του αναγνωρίστηκε ως ισότιμο σε άλλο κράτος μέλος, ο Tawil-Albertini ζήτησε από το γαλλικό Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων να υπαχθεί στις διατάξεις της οδηγίας 78/686, που εφαρμοζόταν ήδη στη Γαλλία από το 1980, ώστε να μπορεί να ασκεί το επάγγελμά του στο κράτος αυτό. Η αίτησή του απορρίφθηκε με απόφαση της 2ας Μαΐου 1986.

9 Με απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1987, το tribunal administratif de Paris απέρριψε την προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε ο Tawil-Albertini με το σκεπτικό ότι δεν είναι κάτοχος βελγικού διπλώματος οδοντιατρικής, αλλ' απλώς το λιβανικό δίπλωμά του έχει αναγνωριστεί ως ισότιμο με το δίπλωμα αυτό.

10 Ο Tawil-Albertini προσέβαλε την απόφαση αυτή ενώπιον του γαλλικού Conseil d'État ισχυρισθείς ότι, δυνάμει του άρθρου 7 της οδηγίας 78/686, είχε το δικαίωμα να ασκήσει το επάγγελμα του οδοντιάτρου στη Γαλλία. Το γαλλικό Conseil d'État, αμφιβάλλοντας για την ερμηνεία που αρμόζει στη διάταξη αυτή, ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο το προδικαστικό ερώτημα περί του

«αν το άρθρο 7 της οδηγίας της 25ης Ιουλίου 1978 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σκοπεί να αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής του τους τίτλους που αποκτώνται κατ' ισοτιμία, δηλαδή που δεν πιστοποιούν εκπαίδευση στην οδοντιατρική πραγματοποιηθείσα σε ένα από τα κράτη μέλη της Κοινότητας».

11 Πρέπει να σημειωθεί ότι η οδηγία 78/686 προβλέπει στο άρθρο 2 την αμοιβαία αναγνώριση από τα κράτη μέλη των διπλωμάτων οδοντιατρικής που αυτά χορηγούν και τα οποία απαριθμούνται περιοριστικά στο άρθρο 3. Η αναγνώριση αυτή επέρχεται αυτομάτως με τη θέση σε εφαρμογή της οδηγίας

και τούτο διότι, παράλληλα, η οδηγία 78/687 καθόρισε τα ελάχιστα κριτήρια που πρέπει να πληροί η εκπαίδευση των οδοντιάτρων στα διάφορα κράτη μέλη της Κοινότητας. Επομένως, η αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων οδοντιατρικής που χορηγούνται από τα κράτη μέλη, την οποία προβλέπει η οδηγία 78/686, στηρίζεται στην εγγύηση που εξασφαλίζει η εφαρμογή των ελαχίστων κριτηρίων εκπαιδεύσεως τα οποία επιβάλλει η οδηγία 78/687.

12 Όμως, στις σχέσεις με τα τρίτα κράτη ένας τέτοιος συντονισμός των νομοθεσιών, που διέπει την εκπαίδευση, δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο μέσω συμβάσεων μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών. Γι' αυτό, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 4, της οδηγίας 78/687, τα κράτη μέλη διατηρούν την ελευθερία να επιτρέπουν στην επικράτειά τους, σύμφωνα με τη νομοθεσία τους, την πρόσβαση στο επάγγελμα του οδοντιάτρου και την άσκησή του στους κατόχους διπλωμάτων που έχουν αποκτηθεί σε τρίτο κράτος.

13 Επομένως, η αναγνώριση από κράτος μέλος ενός τίτλου που έχει χορηγηθεί σε τρίτο κράτος δεν δεσμεύει τα άλλα κράτη μέλη.

14 Το άρθρο 7, εξάλλου, αφορά μόνο τα διπλώματα που χορηγούνται από τα κράτη μέλη.

15 Συνεπώς, στο προδικαστικό ερώτημα αρμόζει η απάντηση ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 78/686 δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αναγνωρίζουν τα διπλώματα, πιστοποιητικά και άλλους τίτλους που δεν πιστοποιούν εκπαίδευση στην οδοντιατρική πραγματοποιηθείσα σε ένα από τα κράτη μέλη της Κοινότητας.

Επί των δικαστικών εξόδων

16 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 1993 το γαλλικό Conseil d'État, αποφαίνεται:

Το άρθρο 7 της οδηγίας 78/686/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, περί της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων του οδοντιάτρου και περί των μέτρων προς διευκόλυνση της πραγματικής ασκήσεως του δικαιώματος εγκαταστάσεως και του δικαιώματος ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αναγνωρίζουν τα διπλώματα, πιστοποιητικά και άλλους τίτλους που δεν πιστοποιούν εκπαίδευση στην οδοντιατρική πραγματοποιηθείσα σε ένα από τα κράτη μέλη της Κοινότητας.

Due Díez de Velasco Edward

Κακούρης Joliet

Schockweiler Zuleeg

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Φεβρουαρίου 1994.

Ο Γραμματέας — Ο Πρόεδρος

J.-G. Giraud — O. Due